

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

บวชพระ เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การ เทศนา
โปรดญาติโยม นะ อนุปฺพุทฺธิกา เรื่องของท่าน เรื่องของศีล เรื่องของเนกขัมมะ แล้วเรื่อง
ของอริยสัจ ถ้าจิตมันสงบแล้วไง

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมากรรมพาเกิด เกิดมาเป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา
หน้าที่ของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนเกลียดความทุกข์อยากมีความสุข แต่เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงอริยสัจนะ ว่าทุกข์เป็นความจริง ทุกข์เป็นอริยสัจ

ทุกข์คืออะไร ทุกข์คือชาติปิ ทุกขา.. ความเกิดนะ ชาติความเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง
แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การเรื่องของทรัพย์ เห็นใหม่ บอกว่า
มนุษย์สมบัติเป็นอริยทรัพย์ ถ้าไม่มีมนุษย์สมบัติ เราเกิดมาไม่เป็นมนุษย์ เราพบ
พระพุทธศาสนา เราจะเอาอะไรมาทำคุณงามความดีกัน

แต่เวลาข้อเท็จจริงในปรมาตถธรรม เห็นใหม่ ชาติปิ ทุกขา ความเกิดเป็นทุกข์
อย่างยิ่ง เพราะความเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง ความเกิด พอเกิดขึ้นมา มีสถานะ มีต่างๆ มันมี
สิ่งที่รองรับ แต่ความเกิดอันนี้มันจะทำคุณงามความดีได้ ทำความชั่วบาปอกุศลได้
ทำบุญกุศลก็ได้ แต่เพราะมีมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา

พุทธศาสนามันจำแนกตรงนี้ไง จำแนกที่ว่าคนเราเกลียดทุกข์อยากมีความสุข ที่
นี้อยากมีความสุข ความปรารถนาความสุข สุขเกิดจากอะไร สุขเกิดจากอำนาจวาสนา
บารมี เราได้สร้างบุญกุศลมา เราได้สร้างอำนาจวาสนามา ชีวิตของเราดีพออาศัยได้ แต่
คนเราเกิดมาบางคนนะ บางคนจริงๆ นะ เกิดมาทั้งชีวิต ทุกข์ทั้งชีวิตเลยนะ คนจะ
ช่วยเหลือเจือจานขนาดไหนก็ทุกข์

ในพระไตรปิฎก มีพระอรหันต์องค์หนึ่งฉันข้าวไม่เคยอิมเลย จนรำลือไปทั่ว เป็นพระอรหันต์นะ จนเรื่องเข้าไปถึงพระสารีบุตร พระสารีบุตรก็ยังไม่เชื่อ ก็ไปดูใจ ไปถามว่า

“จริงหรือ? จริงหรือ?”

“จริง”

พอจริงแล้วพระสารีบุตรนี้สงสารมาก บอกว่า “วันนี้ฉันให้อิมนะ” พระสารีบุตรจับบาตรไว้เลยนะ พอเวลาจับบาตรไว้ เพราะบารมีของพระสารีบุตรนี้ข้าวในบาตรมันมีอยู่ แต่พอพระสารีบุตรปล่อยบาตรนะข้าวจะหายไป

โดยกรรมนะ โดยกรรมของพระองค์นั้น ฉะนั้นพอพระสารีบุตรจับบาตรไว้ บอกให้ฉันให้อิมเลย คนเราเกิดมาไม่เคยฉันข้าวอิมเลย นี่เวลาเราอ่านพระไตรปิฎกนะเราจะมากลียดเทียบเคียงกับความเป็นอยู่ของเรา เราเกิดมาทั้งชีวิตนี้นะ เราไม่เคยกินข้าวอิมทั้งชาติเลย มันจะหายไปโดยธรรมชาติของมัน

นี่พูดถึงเวลากรรม เกิดมากรรมดีทำให้ชีวิตเราประสบความสำเร็จพอสมควร แต่ถ้ากรรม เห็นไหม เกิดมาเหมือนกัน อริยทรัพย์เหมือนกัน มนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะเกิดมาเมื่ออริยทรัพย์นะ เกิดมาประพฤติปฏิบัติขนาดนั้น เป็นพระอรหันต์ขนาดนั้นแล้วทำไมกรรมอย่างนี้ยังติดตัวมาล่ะ

ดูอย่างพระโมคคัลลานะ เห็นไหม อัครสาวกเบื้องซ้าย มีฤทธิ์มีเดชมาก เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ตระกูลนั้น คนนั้น ชาตินั้น เขาตายแล้วไปเกิดที่นั่นๆ พระพุทธเจ้าบอกใช้ๆ พระพุทธเจ้าพยากรณ์ตลอดเวลา แต่พอถึงเวลากรรมของตัวเองมา มีพวกโจรเขาจะทำลายศาสนา คนที่เป็นหลักในพุทธศาสนาคือพระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเหาะเหินเดินฟ้าไปเที่ยวนรกสวรรค์มาแล้วกลับมาบอก นี่ต้องฆ่าพระโมคคัลลานะก่อน

นี่โดยกรรมปัจจุบัน เขาต้องทำลายพระโมคคัลลานะก่อน แอบมาทำลายถึง ๓ หน เหาะหนึ่ๆ นะ ถึงที่สุดแล้วมันเป็นเพราะเหตุใด นี่ในปัจจุบันนั้นเป็นเพราะเรื่องลัทธิ

ศาสนา แต่ในความเป็นจริงคือเป็นกรรมของพระโมคคัลลานะนั่นเอง เพราะโมคคัลลานะอดีตชาติมาเคยทำร้ายแม่ไว้

นี่กรรม กรรมพาให้เราเกิดนะ เราเกิดมาโดยกรรม เกิดมาโดยพ่อโดยแม่ ในชาติปัจจุบันนี้เวลาบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมาพ่อแม่ได้บุญ ๑๖ กัป ได้บุญ ๑๖ กัปเพราะอะไร เพราะเลือดเนื้อเชื้อไขของแม่มาค้าศาสนา เลือดเนื้อเชื้อไขคือดีเอ็นเอ คือกรรมพันธุ์ คือเรื่องของร่างกาย แต่เรื่องของจิตใจเรา จิตใจเราก็มีบุญกุศล ถ้าไม่มีบุญกุศลเราจะไปธรรมหรือ เราจะมาบวชหรือ

ในบุญในกรรม เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา พอลูกบวชแล้วนี่พ่อแม่ได้ ๑๖ กัป เห็นไหม บวชแล้วเราพยายามจะศึกษาของเรา อันนั้นเป็นบุญกุศลของเราละ.. การบวช บวชมาแล้วทำคุณงามความดีมันก็เป็นบุญของเรา ถ้าบวชมาแล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไปมันจะมีอุปสรรค เวลาเมื่ออุปสรรคขึ้นมาเราจะท้อแท้ เราจะเหนื่อยล้าของเรา เราต้องพลิกแพลงใจของเรา มันเป็นเรื่องอำนาจวาสนาเรามี

อย่างเช่น เวลานั้นสมาธิภาวนา บางคนภาวนาง่าย บางคนภาวนายาก นี่พูดถึงบัว ๔ เหล่า ผู้ที่ประพฤติง่ายปฏิบัติง่าย จิปปาภิญญา.. ผู้ที่ปฏิบัติยากรู้ยาก ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ยาก เห็นไหม ปฏิบัติง่ายๆ แต่มันรู้ได้ยากมันต้องอาศัยเวลามาก เวลาปฏิบัติได้ยากรู้ยากก็ยิ่งยากเข้าไปใหญ่ ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย นี่มันเป็นการกระทำมา

พอมีการกระทำมาปั๊บเราก็ย้อนมาในปัจจุบันนี้ ถ้าในปัจจุบันนี้เรามีสติเรามีปัญญาของเรา สิ่งใดเกิดขึ้นมากับเรา ถ้าเรามีสติปัญญาขบขึงของเราได้ เห็นไหม แพ้เป็นพระ! แพ้เป็นพระนะ ทางโลกเขา นี่เราควบคุมใจของเราได้ เราไม่กระทบกระเทือนไปกับใคร สิ่งที่กระทบกระเทือนนี่ลื่นกับพื้น มันเป็นเรื่องธรรมดา ฝนตกแดดออกเป็นธรรมชาติของมัน

สัตว์มนุษย์ สัตว์การเมือง สัตว์สังคม มันต้องมีการกระทบกระทั่งเป็นเรื่องธรรมดา คำว่าธรรมดา ถ้ามันกระทบกระทั่งแล้ว ถ้าเราควบคุมใจของเราได้ ถ้ามีการกระทบกระทั่งกัน คนที่โกรธให้เราแล้วเราโกรธตอบ เราโง่กว่าเขา เวลาคนโกรธให้เรา คนหาเรื่องกับเรา มันเป็นที่อำนาจวาสนา เป็นที่การฝึกสตินะ ถ้าเราควบคุมได้ เห็นไหม นี่แพ้เป็นพระ

พระตรงไหน พระเป็นผู้ประเสริฐใจ พระเป็นผู้ประเสริฐ นี่ถ้าเรากุมของเราได้ เพราะอะไร เพราะการทำดี อานาจวาสนาบารมี เห็นใหม่ ชั้นดีธรรม! คนที่มีอำนาจวาสนามากข่มขี้เรา เหยียบขี้เรา เราทนได้ นี่ชั้นดีอย่างหยาบๆ คนที่เสมอกันเขาข่มขี้เรา เขาทำลายเรา นี่ชั้นดีอย่างกลาง คนที่ต่ำต้อย คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาสิ่งใดเลย

อย่างเช่นพระโพธิสัตว์ อย่างเช่นพระเวสสันดร ชุชกเป็นขอทาน พระเวสสันดร เป็นกษัตริย์ เห็นใหม่ คุณิ ขอทานกับกษัตริย์มันเทียบอะไรกันได้ แล้วเขามาขอลูกไป แล้วเขาดีต่อหน้า นี่คนที่ต่ำต้อย คนที่ไม่มีค่าเลย แต่เหยียบขี้หัวใจของพระเวสสันดร.. นี่ชั้นดีธรรม ธรรมอันนี้ประเสริฐมากนะ แพ้เป็นพระใจ แต่ทางโลกเขาจับไม่ได้ ทางโลก ว่าศักดิ์ศรี ความมีศักดิ์ศรีของเรา เรายอมใคร ไม่ได้ทั้งสิ้นเลย ยอมแล้วเสียศักดิ์ศรี

เรายอมเขาละ เราไม่ใช่ยอมเขาโดยที่เรารู้สิ่งใดๆ เลย เราไม่ได้ยอมเขาเลย แต่เรารักษาใจของเรา เราดูแลใจของเรา เห็นใหม่ สิ่งที่กระทบกระทั่งเราเหมือนลิ้นกับฟัน เขาเข้าใจผิด เขาเข้าใจถูก เขาเข้าใจผิดมา เขาได้รับข่าวสารที่ผิดมา เขาติเตียนเรา นั่นก็เรื่องของเขา แต่ถ้าเขาตั้งใจจะทำร้ายเรา ก็เป็นเวรกรรมของเขา แต่ถ้าเรารักษาใจของเราได้ สิ่งนี้ชั้นดีธรรม

ถ้ามีชั้นดีธรรมนะ การดำรงชีวิตของเรามันจะพออยู่ได้ มันเป็นไปได้ แต่ถ้าว่าชั้นดีธรรมอย่างนี้ เขารังแกเราอย่างนี้ เขาทำลายเราขนาดนี้ พอปล่อยแล้วคนๆ นี้จะเสียหาย คนนี้เขาจะมารังแกคนอื่นต่อๆ ไป เขารังแกคนอื่นต่อๆ ไป ถ้าเขาไปเจอของจริงเข้า เขาก็ต้องโดนเวรกรรมตอบสนองเขา แต่ถ้าเราตอบสนอง เราโต้แย้งเขาไป นี่มันเป็นเรื่องที่สร้างเวรสร้างกรรมต่อไป เพราะสิ่งนี้มันจะมีมาของมันนะ

นี่พูดถึงว่าเรามีกรรมดี เราปรารถนาดี เราจะประพฤติปฏิบัติสิ่งที่ดี เห็นใหม่ เวลาปฏิบัติแล้วในหัวใจของเรามันก็ยังขัดแย้งกับเราตลอดไป เราต้องชนะ.. ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ชนะตนสำคัญที่สุด” แล้วชนะใจของเรา เห็นใหม่ ชนะความโกรธของเรา ชนะทุกๆ อย่างของเรา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่า การ ท่านบอกเลยนะ ลูกศิษย์ ลูกหาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่สาวก สาวกะ ท่านเปรียบเหมือนดิน ท่าน

จะปั้นหม้อปั้นไห ท่านจะไม่เคยปราณีเลย ท่านจะนวดของท่าน ท่านจะทำของท่าน ท่านบอก

“คำว่าเมตตาสงสารนี่ มันเป็นความเมตตาสงสาร แต่เป็นครูเป็นอาจารย์ของเขา พยายามจะชักนำเขาเป็นอุบายวิธีการ จะบอกให้เขารู้ตัว เราจะบอกเขาอย่างไร?”

นี่ไง เหมือนดิน.. นายช่างปั้นหม้อ เขาจะปั้นหม้อของเขา เขาต้องนวดดินของเขา เขาต้องเตรียมพร้อมของเขา ด้วยความเมตตาของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมตตาคนะ จะรื้อสัตว์ขนสัตว์ มันต้องรื้อสัตว์ขนสัตว์ในหัวใจ ความที่รื้อสัตว์ขนสัตว์ในหัวใจ นี่สัตว์นะ สัตตะผู้ซ่อง สัตตะคือมนุษย์ สัตตะคือหัวใจ สัตตะคือจิตที่เวียนตายเวียนเกิดนี่

เราเกิดโดยกรรม นี่กรรมพาเราเกิดมา เกิดมาด้วยสภาวะกรรม เราเกิดมาเป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นญาติพี่น้องกันมา เรามีเวรมีกรรมร่วมกันมาทั้งนั้นแหละ สิ่งที่มีเวรมีกรรมร่วมกันมา นี่เกิดมาแล้วถึงเป็นสังคัมขึ้นมา เวลาบวชขึ้นมาตระกูลของเราได้บุญกุศล

คำว่าได้บุญกุศลนะ บุญกุศลนี้เป็นเรื่องอะไรล่ะ เป็นเรื่องนามธรรม บุญคือเรื่องของหัวใจ บุญคือความรับผิดชอบจากหัวใจ แต่เวลาหน้าที่การงานของเราล่ะ เราขาดคนไป เราขาดสิ่งต่างๆ ไป นี่สิ่งนี้มันขาดตกบกพร่องไป ความขาดตกบกพร่องนั้นเราเห็น แต่เฉพาะตอนนี่ไง

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ คนเราเกิดมานี้ใครบ้างไม่ตาย ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด แต่ตายอย่างไร ตายที่ไหน ตายเมื่อไหร่เท่านั้นเอง

นี่ก็เหมือนกัน การพลัดพรากอย่างนี้เป็นการพลัดพรากที่ยังมีชีวิตอยู่ พลัดพรากที่เห็นกันอยู่ เห็นไหม ทำคุณงามความดีที่เรายังเห็นหน้ากันอยู่ แต่มันเป็นจริงตามสมมุติ นะ

พูดถึงสมมุติๆ นี่บวชพระนี่ก็เป็นสมมุติ ถ้าเป็นสมมุติต้องสมมุติด้วยความเป็นจริงสิ ถ้าสมมุติตามความเป็นจริง เห็นไหม นั่งสมาธิภาวนานี่สมมุติทั้งนั้นเลย สมาธิคือ

สมมุตินะ เพราะมันเป็นอนิจจัง สรรพสิ่งเป็นอนิจจัง แต่ถ้ามันทำไปแล้วนี่สมมุติบัญญัติ พอสมมุติบัญญัติมันพ้นจากนั้นมันเป็นวิมุตติได้

นี่ความจริงแท้มันมีอยู่ กับสิ่งที่เป็นความจริงปลอมๆ มันคุมอยู่นะ ความจริงของเรา นี่ ความจริงจอมปลอมมันห่อหุ้มอยู่ เพราะมีอวิชชามันห่อหุ้มใจดวงนี้อยู่ แต่ถ้าเข้าไป ถึงที่สุดแล้ว จากสมมุติบัญญัติแล้วมันจะเป็นวิมุตติขึ้นไป

นี่ก็เหมือนกัน การกระทำของเราเป็นสมมุติก็ต้องสมมุติกันไปก่อน ต้องสมมุติไปก่อน เพราะมันเกิดมานี้มันจริงตามสมมุติ มันเป็นความจริงหมดนะ ชีวิตนี้เป็นความจริงอันหนึ่ง เกิด เกิดจริงๆ อันหนึ่ง ทุกข์ ทุกข์จริงๆ อันหนึ่ง แต่ความทุกข์นี้ เห็นไหม สิ่งใดเป็นอนิจจังสิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา.. แต่ความเป็นอนัตตาของมัน มันเป็นอนัตตาโดยเนื้อหาระของมันเป็น แต่เราไม่ได้ประโยชน์จากมันเลย เราไม่ได้ประโยชน์จากมันนะ

นี่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เราก็คว่าชีวิตนี่คืออะไร ชีวิตนี้มาจากไหน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาย้อนอดีตชาติ บุญเพณิวาสนาสุติญาณ เห็นไหม ชาติที่แล้วเป็นพระเวสสันดร นี่ชีวิตนี้มาจากไหน? จิตนี้มาจากไหน? จิตนี้เกิดมาอย่างไร?

แล้วเกิดมาในปัจจุบันนี้ นี่ถ้าในปัจจุบันนี้ที่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เกิดขึ้นมา มันจะเป็นจุดอุปาทาน มันจะเกิดเป็นอนาคตต่อไป มันจะมีแรงขับของมันต่อไป แต่ขณะที่ปัจจุบันธรรมมันแก้ไขขึ้นมา มันสิ้นสุดกระบวนการของมัน นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะเราเกิดมา เห็นไหม เราเกิดมาแล้วพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนอย่างนี้ นี่ธรรมะเป็นอนัตตา..ธรรมะเป็นอนัตตา..ธรรมะเป็นธรรมชาติ.. มันก็เป็นของมันอยู่แล้ว แล้วเราได้อะไร เพราะเราก็เกิดมาในความเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เราก็เวียนตายเวียนเกิดมาโดยกฎธรรมชาตินี้ เราก็เกิดมากับมัน แล้วเราต้องศึกษาธรรมะ แล้วธรรมะก็บอกไว้อย่างนั้น แล้วเรารู้อะไรล่ะ?

เราไม่รู้อะไรเลยเพราะเราไม่รู้จริง นี่มันเป็นข้อเท็จจริงของมัน ชีวิตมันเป็นความจริงอย่างนั้นอยู่แล้ว แต่เราเข้าไปไม่ถึงเห็นใหม่ ในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เราเกิดมาแล้ว เราต้องทำตามสังขาร

จริงตามสมมุติ! ชีวิตนี้ก็เป็นสมมุติ ทุกอย่างเป็นสมมุติทั้งนั้นแหละ แต่สมมุตินี้มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แล้วเราเอาบัญญัติของพระพุทธเจ้ามาตีแผ่นะ เหมือนเป็นภาษาสากล อย่างเช่นเวลาจิตสงบเข้ามา สมาธิเป็นสากลถ้าเป็นสัมมาสมาธินะ แต่ในสมาธินี้เป็นอินไตย อินไตยเพราะว่าอินไตย ๔ พุทธวิสัย กรรม โลก ฌาน

ที่นี้ความเป็นอินไตย คือมันกว้างขวางจนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าของใครแค่ไหน แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ นี่ความอินไตย ความว่างๆ ที่ว่าว่างๆ ว่างๆ กันนั้นนะ มันว่างของใคร มันว่างไม่มีเจ้าของ มันว่างไม่มีผู้ปฏิบัติ มันว่างไม่มีผู้บริหารจัดการมัน เพราะมันไม่มีสติ มันไม่เป็นความจริง

มันเป็นธรรมชาติ ใจ มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติคือสวะใจ เกิดมาแล้วมันเป็นผลของวิภวัญญะ คือสวะมันเวียนตายเวียนเกิด จิตนี้เหมือนเศษฝุ่นเลย มันเวียนไปตามลมพัด ลมพัดมันก็เวียนของมันไป ลมพัดไปที่ไหนมันก็ไปตกที่นั่น จิตมันไปเกิดที่ไหนมันก็ไปตามที่นั่น เพราะมันไม่มีเจ้าของใจ แต่พอตั้งสติขึ้นมา เห็นใหม่ พอตั้งสติขึ้นมาแล้ว กำหนดพุทโธ พุทโธ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา มันจะมีสติ มันจะมีเจ้าของของมัน

ความว่างมีเจ้าของ! ความว่างมีสติ ความว่างมีผู้ควบคุม ความว่างมีผู้บริหารจัดการมัน ไม่ใช่ธรรมะเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมดา ..ธรรมดาก็มุดหัวลงดินไปก็ธรรมดา หัวปักดินไปมันก็ธรรมดานั่นละ แต่ธรรมดาใครไปดูแลมันละ ธรรมดาใครจัดการมันละ?

ถ้าธรรมดาใครจัดการมัน เห็นใหม่ สิ่งต่างๆ อย่างนี้มันมีจริงตามความเป็นจริง นี่มันจริงตามสมมุติ มันสมมุติตามความเป็นจริง มันสมมุติทั้งนั้นแหละเป็นความจริงหมด เป็นสมมุติชั่วคราว แต่ใครบริหารจัดการมันไม่เป็น แต่ถ้าใครบริหารจัดการเป็น เห็นใหม่ สมมุติบัญญัติ พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เลย ศีล สมาธิ ปัญญา

นี่ปัญญาที่ความเป็นอนัตตา ใครเป็นคนเห็นอนัตตา ใครเป็นคนรู้ถอนสิ่งที่ เป็น
อัตตา อัตตาอยู่ไหน? แล้วเป็นอนัตตานี้ อนัตตามันบคยี่้อัตตาตรงไหน ตรงไหนที่เป็น
อัตตา! ตรงไหนที่เป็นอนัตตา! แล้วอัตตา-อนัตตานี้มันทำลายกันอย่างไร มันมีการทำลาย
แล้วทำลายอย่างไรมันถึงจะพ้นจากอัตตาและพ้นจากอนัตตา เห็นไหม

นี่พ้นไป มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ อรหัตตมรรค อรหัตตผล แม้แต่อรหัตตมรรค
อรหัตตผล มันก็ยังไม่ใช่ มันเป็นสัมปยุต วิปยุตใจ มันเป็นระหว่างการสันดาป สิ่ง
ที่เป็นผลเกิดจากสันดาปนั้นมันคืออะไร สิ่งที่มีการกระทำอย่างนั้นมันคืออะไรขึ้นมา จิตมี
การกระทำอย่างไร แล้วผลการกระทำนั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไร นี่ถ้าเป็นสมมุติใจ บอก
สมมุติมันก็เป็นสมมุติ สมมุติก็ปฏิเสธมัน ธรรมดา ธรรมชาติ ธรรมดา

กิเลสมันร้ายนัก มีกิเลสนะแล้วมีอุปกิเลส กิเลสอย่างพวกเรานี้ ความโลภ ความ
โกรธ ความหลง เป็นกิเลสหายบายๆ อุปกิเลส..ละเอียคเล็กซึ่ง ความโอภาส สว่างไสว ความ
ว่าง มันเป็นอุปกิเลส กิเลสอย่างละเอียคใจ กิเลสอย่างละเอียคโดยที่มันไม่รู้สีกตัวใจ
กิเลสของเรานี้เราไม่รู้สีกตัวเลย เราไม่รู้เลย จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ส่องใส ธรรมะต้องเป็น
ธรรมชาติ ว่าง สบาย ส่องใส.. กิเลสทั้งนั้น! กิเลสทั้งนั้น!

นี่แสงสว่างคืออวิชา! จิตเดิมแท้คืออวิชา! มันเป็นอวิชาทั้งหมดเลย นี่ไงถ้า
มันจริงตามสมมุติ ถ้าเรายึดตามความเป็นจริง เราต้องยึดความจริงตามสมมุติ.. สมมุติ
บัญญัตินะ การที่เราभावพระกันนี้มันก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง มันเป็นธรรมวินัยใจ มัน
จริงตามสมมุติ พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้จากญัตติจตุตถกรรม ยกเข้าหมู่สงฆ์

คฤหัสถ์ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ “ภิกษุ
ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ยังไม่สามารถกล่าวแก้คำจาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ เราไม่ยอม
นิพพาน” จนถึงสุดท้ายวันมาฆบูชา มารพยายามคลุจลลอค

“มารเอ๋ย บัดนี้ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราเข้มแข็ง! สามารถกล่าวแก้คำ
จาบจ้วงของลัทธิต่างๆ ได้ อีก ๓ เดือนข้างหน้าเราจะนิพพาน”

พระพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับพวกเรานะ ฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา นี่ฝากศาสนาไว้ที่นี่ เห็นไหม เรากล่าวแก้คำจบบ้าง เรากล่าวแก้ต่างๆ เราพยายามค้นคว้าของเราเราศึกษาของเราขึ้นมา ให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา

นี่ถ้ามันจิตเดิมแท้ส่องใส..ส่องใสนะ ธรรมะเป็นธรรมดา ธรรมะเป็นธรรมชาติ

..ธรรมชาติใดๆ ก็รู้ ใดๆ ก็คิดได้ แต่ความเกิดความตายก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แล้วความทุกข์ความยากก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เพียงแต่เราผลัดใส ถ้ามันบอกว่างมันก็เป็นความสุขใจ เป็นอจินไตย ไม่มีที่สิ้นสุดหรอก มันจบสิ้นกระบวนการของมันไม่ได้

แต่ถ้ามันเป็นโสคาปิตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค มรรคเป็นอย่างไร? กระบวนการของมันเป็นอย่างไรร?

นี่ไม่มี.. ถับพลัน ตรัสรู้ถับพลัน รู้เองโดยชอบ

ชอบของกิเลสไป กิเลสมันเอามาอ้างอิงไป มันไม่เป็นตามความเป็นจริง ถ้าเป็นตามความเป็นจริง ธรรมะของพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วละล้า ละลี้เลยนะ “นี่จะสอนได้อย่างไร จะสอนได้อย่างไร?” ทั้งๆ ที่เตรียมความพร้อมมาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะรู้สัตว์ชั้นสัตว์

เราจะบอกว่ามันละเอียดลึกซึ้งกว่าความคิดพวกเรานี้หลายร้อยหลายพันเท่า เพราะมันมีสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา.. ภวานามยปัญญาใครเห็น กระบวนการนั้นขึ้นมา เห็นไหม มันมีกระบวนการของมันนะ อาหารจะสุกได้ต้องมี กระบวนการของอาหารสุก จิตที่จะพ้นจากกิเลสได้ ต้องมีกระบวนการของมันในการรู้ ถอนในการชะล้าง ไม่ใช่เป็นธรรมดาเหมือนกับตะกอนอยู่ในน้ำไป วางไว้มันก็ใสเป็น ธรรมดา แล้วตะกอนมันพ้นไปไหม มันเป็นไปไม่ได้ เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้กันเลยนะ

แต่เพราะเราเกิดมาในพุทธศาสนา แล้วเราอ้างอิงศาสนา.. อ้างอิง! อ้างอิงตลอด มันเป็นจินตมยปัญญา อ้างอิงว่าเป็นธรรมๆ แต่มันเป็นธรรมตามความเป็นจริงไหมละ มันไม่เป็นตามความเป็นจริงนะ นี่สมมุติบัญญัติ

แล้ววิมุตติละ! วิมุตตินี้มันพ้นออกไปแล้ว ผู้รู้จริง รู้กระบวนการของมันทั้งหมด จบสิ้นกระบวนการของมันแล้วอยู่ในหัวใจที่เป็นความจริงอันนั้น.. อันนั้นละสำคัญมาก อันนั้นลึกซึ้งมาก แล้วผู้รู้ซึ่งอันนี้มันพูดกระบวนการนั้นถูกต้อง เพราะมันมีกระบวนการ การกระทำ มันไม่ใช่ไม่มีกระบวนการการกระทำต่างๆ ปฏิเสธหรือถอนตัดรากถอนโคน ความดีนะ ตัดรากถอนโคนจิต ตัดรากถอนโคนสิ่งที่จะเป็นผู้รับรู้ ตัดรากถอนโคนสิ่งที่ ได้คุณงามความดี ว่างๆ ธรรมดา ธรรมดาดีนะ ตายเปล่า..

เกิดมาพบพุทธศาสนาแล้ว แล้วได้ประพฤติปฏิบัติ แล้วได้บวชได้เรียนแล้วนะ ให้มันได้ความจริงขึ้นมา เกิดในพุทธศาสนาแล้วให้มันได้ความจริง เราอยู่กับความจริง อย่าไปอยู่กับความเล่ห์กลในหัวใจของเรา เล่ห์กลในหัวใจของเราละ เล่ห์กลของเราชอบ ความสะดวกสบาย ชอบสิ่งที่มีมันเรียบง่าย

ศาสนานี้เรียบง่ายมาก แต่เรียบง่ายในความเพียรชอบ เรียบง่ายโดยเอาชนะตนเอง ไม่ใช่เรียบง่ายโดยที่ไม่เอาใครเลย แม้แต่ตนเองก็ละทิ้งมันไป ถอนรากถอนโคนจิตใจ ของเรา ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเราเลย

ทั้งๆ ที่ว่าเป็นอริยทรัพย์ การเกิดเป็นอริยทรัพย์เพราะจิตนี้เป็นนามธรรม ถ้าไม่ได้ เกิดเป็นมนุษย์มันก็เกิดเป็นวิญญูณ เป็นทิพย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันไม่มี ร่างกาย นี้เกิดเป็นเรา สิ่งที่ต้องได้เป็นประโยชน์กับเรา แล้วพบพุทธศาสนา แล้วเราจะ ทำอย่างไรให้เป็นประโยชน์กับเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง